

YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN SEPAN TOTEUTUMINEN SUOMESSA KYSYMYKSIÄ JA VASTAUKSIA

Sisältö:

Yleistä	1
Tilisiirto	2
Suoraveloitus	4
Maksukortit	4
Sepan vaikutukset yritykseen	7

YLEISTÄ

1. MITÄ SEPA TARKOITTA?

SEPA on lyhenne sanoista Single Euro Payments Area, yhtenäinen euromaksualue. EU:n komissio on asettanut tavoitteeksi muodostaa Euroopan talousalueelle maksuliikennettä koskevan kotimarkkina-alueen, josta käytetään nimitystä yhtenäinen euromaksualue.

2. MITÄ SEPALLA TAVOITELLAAN?

Tavoitteena on laajentaa maksujenvälityksen kotimarkkina-alue käsittämään EU-alue, ETA-maat, Islanti, Norja ja Liechtenstein sekä Monaco ja Sveitsi. Tavoitteena on saada aikaan yhtenäiset maksujenvälityksen käytännöt, säännöt ja standardit koko alueelle. Maksujenvälityksen lainsäädäntö ml. nopeus ovat tulevaisuudessa samat koko alueella. Yhtenäinen euromaksualue hyödyttää kaikkia eurooppalaisia maksupalveluiden käyttäjiä.

3. MITKÄ MAAT KUULUVAT YHTENÄISEEN EUROMAKSUALUEESEEN SEPAAN?

Yhtenäiseen euromaksualueeseen kuuluvat kaikki 27 EU-maata (Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Viro, Espanja, Irlanti, Iso-Britannia, Italia, Itävalta, Kreikka, Kypros, Latvia, Liettua, Luxemburg, Malta, Portugali, Puola, Ranska, Ruotsi, Saksa, Romania, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tanska, Tšekki, Unkari), EU:n ulkopuolelle jäävät ETA-maat (Islanti, Liechtenstein, Norja) sekä Monaco ja Sveitsi.

4. MITEN PANKIT TOIMIVAT YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN TOTEUTTAMISEKSI?

Pankit tekevät yhteistyötä yhtenäisen euromaksualueen toteuttamiseksi ottamalla käyttöön Euroopan laajuisia SEPA -palveluita, joita ovat SEPA-tilisiirto, SEPA-suoraveloitus ja SEPA-maksukortit. Nämä palvelut tulevat toimimaan yhtenäisellä euromaksualueella samoilla periaatteilla.

5. MILLOIN SEPA-PALVELUT TULEVAT KÄYTTÖÖN?

SEPA-palvelut otetaan käyttöön vaiheittain vuodesta 2008 alkaen. Siirtymäajan on suunniteltu päättyvän tilisiirtojen osalta vuoden 2010 loppuun mennessä Suomessa.

SEPA-yhteensopivia, sirullisia EMV-kortteja on Suomessa jo yli 5 milj. kpl. Vuoden 2009 alussa noin puolet maksupääteistä oli jo sirullisia kortteja käsitteleviä ja määrä lisääntyy nopeasti. Kaikissa käteisautomaateissa on jo sirutoiminnallisuus.

SEPA-suoraveloituksen käyttöönotto käynnistyy Euroopassa marraskuussa 2009 ja kaikkien kansallisia suoraveloituspalveluita tarjoavien pankkien on pystyttävä käsittelemään suoraveloituskasuja marraskuusta 2010 alkaen.

6. EROAVATKO SEPA-PALVELUT SUOMALAISISTA MAKSUJENVÄLITYSPALVELUISTA?

SEPA-palvelut eroavat suomalaisista ratkaisuksista. Suomessa toimivat pankit täydentävät niitä lisäpalveluilla nykyisen suomalaisen palvelutason säilyttämiseksi. Kukin pankki tarjoaa yleiseurooppalaiset palvelut valitsemallaan tavalla.

7. MITÄ VALUUTTOJA SEPA KOSKEE?

Yhtenäinen euromaksualue yhtenäistää nimensä mukaisesti nimenomaan euromääräisten maksujen välittämisen.

TILISIIRTO

8. MIKÄ ON SEPA-TILISIIRTO?

SEPA -tilisiirto on uusien tilisiirtostandardien mukainen eurotilisiirto (ISO 20022 XML), jolla voidaan maksaa kaikki euromääräiset maksut yhtenäisellä euromaksualueella. Siinä edellytetään maksun saajan IBAN-muotoista tilinumeroa (International Bank Account Number) ja maksun saajan pankin BIC-koodia.

9. MITÄ UUSIEN TILISIIRTOSTANDARDIEN KÄYTTÖÖN OTTAMINEN MERKITSEE?

Uusien tilisiirtostandardien käyttöönotto edellyttää merkitsee muutoksia pankkien ja niiden yritysasiakkaiden järjestelmiin. Asiakkaan ja asiakkaan pankin tunnistetiedot ovat kansainvälinen tilinumero IBAN (International Bank Account Number) ja pankkitunniste BIC. Kaikissa yritysten järjestelmissä, joissa tilinumerotietoja esiintyy pitää pystyä käsittelemään kotimaisten tilinumeroiden sijasta IBANeita ja BICEjä. Lisäksi uudet standardit vaikuttavat mm. pankkiyhteysjärjestelmiin, maksatusjärjestelmiin ja pankeista saataviin tili- ja tapahtumaraportteihin.

10. TULEEKO KULUTTAJAN TILINUMEROON MUUTOKSIA?

Kotimainen tilinumero korjautuu tilinumeron kansainvälisellä esittämistavalla IBANilla. Kuluttaja-asiakkaalla on jo IBAN-tilinumero (International Bank Account Number), jota tarvitaan SEPA-maksuissa. Sen löytää tiliotteelta sekä omasta nettipankista. Pankkien www-sivuilla on myös laskureita, joilla yksittäisen tilinumeron muuntaminen IBANiksi onnistuu.

11. MITÄ MUUTOKSIA SEPA AIHEUTTAA LASKUJEN MAKSAMISEEN?

Kaikkia laskuja maksettaessa käytetään saajan pankkiyhteytenä IBAN-tilinumeroa (International Bank Account Number) ja saajan pankin BIC -koodia. Yleensä ne löytyvät laskusta. Jos saajan pankkiyhteystietoja ei ole, ne täytyy pyytää saajalta ennen maksun lähettämistä. Poikkeuksen muodostavat SEPA-alueen ulkopuolelle (esim. USA:an) maksettavat maksut. IBANia ei ole vielä käytössä kaikissa maissa.

12. MITKÄ MAKSUT OVAT JATKOSSA ULKOMAANMAKSUJA?

Yhtenäisen euromaksualueen ulkopuolelle menevät ja alueelle sen ulkopuolelta saapuvat maksut ovat edelleen ulkomaan maksuja samoin kuin muussa valuutassa kuin euroissa välitettävät maksut. Varsinaisia kotimaan maksuja ei enää ole, on vain SEPA-maksuja ja ulkomaanmaksuja.

13. VAIKUTTAAKO SEPA MAKSUJENVÄLITYKSEN NOPEUTEEN SUOMESSA?

Ei. Suomen jo ennestään nopea maksujen välitys säilyy. Sen sijaan yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen nopeuttaa maksujen välittämistä maasta toiseen SEPA-alueella. Maksujen välitys nopeutuu entisestään, kun EU:n maksupalveludirektiivin mukainen maksujen toteuttamisaika astuu voimaan 1.1.2012.

14. MIKÄ ON SEPA-TILISIIRRON VÄLITYSNOPEUS?

Tilisiirron välitysnopeus tulee olemaan enintään kaksi pankkipäivää toimeksiantopäivästä.

15. MITÄ TAPAHTUU VIITEMAKSUILLE? SÄILYYKÖ SUOMALAINEN VIITEKÄYTÄNTÖ?

Yhtenäinen euromaksualue ei suoraan aiheuta muutoksia saapuvia viitemaksuja koskeviin palveluihin.

16. VOIKO SEPA-TILISIIRTOJA MAKSAA KRUUNUMÄÄRÄISINÄ ESIM. RUOTSIIN?

Ei voi. SEPA-tilisiirto on aina euromääräinen. SEPA -palvelukuvausten ehdot täyttävät euromääräiset maksut käsitellään myös Ruotsissa SEPA-maksuina.

SUORAVELOITUS

17. MIKÄ ON SEPA-SUORAVELOITUS?

Eurooppalainen SEPA-suoraveloitus poikkeaa suomalaisesta suoraveloituksesta merkittävästi. SEPA-suoraveloituksessa valtuutus annetaan laskuttajalle, jonka vastuulla on valtakirjarekisterin ylläpito. Maksajan pankilla ei ole välttämättä tietoa valtuutuksen olemassaolosta. Siten maksajan pankki ei voi tarkistaa valtuutuksen olemassaoloa ennen veloituksen tekemistä maksajan tililtä. Kehitteillä oleva sähköinen valtakirjamalli antaa kuitenkin mahdollisuuden myös siihen, että maksajan pankki saa tiedot valtuutuksesta.

SEPA-suoraveloituksessa on mahdollisuus myös kertaluonteiseen suoraveloitukseen. Lisäksi SEPA-suoraveloitus antaa maksajalle tietyin edellytyksin mahdollisuuden saada suoraveloitettu maksu palautettua 8 viikon kuluessa veloituspäivästä.

18. SÄILYYKÖ SUOMALAINEN SUORAVELOITUSKÄYTÄNTÖ?

Suomalainen suoraveloituskäytäntö pyritään säilyttämään siirtymäkauden ajan.

19. MIKÄ ON SEPA-SUORAVELOITUKSEN AIKATAULU?

SEPA-suoraveloituksen käyttöönotto tapahtuu marraskuusta 2009 alkaen ja kansallista suoraveloitusta tarjonneilla pankeilla on velvollisuus toteuttaa suoraveloitusten maksajan osuus marraskuuhun 2010 mennessä.

20. MITEN E-LASKU LIITTYY SEPAAN JA SUORAVELOITUKSEEN?

Kuluttajan e-lasku yleistyy vauhdilla Suomessa. Sitä pidetään suoraveloitusta kustannustehokkaampana, yksinkertaisempänä ja aikanaan suomalaisen suoraveloituksen korvaavana palveluna. Verkkopankkia käyttävät pankkien asiakkaat voivat saada laskut suoraan verkkopankkiinsa ja pankit voivat tarjota lisäksi e-laskun automaattisen maksamisen palvelua, jolloin e-lasku voidaan maksaa automaattisesti suoraveloitusta vastaavalla tavalla.

MAKSUKORTIT

21. MIKÄ ON SEPA-MAKSUKORTTI?

SEPA-kortti/ SEPA-maksukortti on yleisnimi maksukortille, jolla kortinhaltija voi maksaa ostoksia ja palveluita sekä nostaa rahaa käteisautomaatista yhtä helposti koko yhtenäisellä euroalueella. Kortin on oltava EMV-sirulla varustettu.

22. MITÄ EMV TARKOITTA?

Lyhenne EMV tulee korttimaksamisen standardin kehittäneiden kansainvälisten Europayn,

MasterCardin ja Visan nimistä. Magneettijuovalla varustetut maksukortit korvautuvat uusilla EMV-standardin mukaisilla sirukorteilla Euroopan laajuisesti lähivuosina.

23. MIKÄ MUUTTUU SIRUKORTTIEN MYÖTÄ?

Uuden SEPA-kortin vaikutukset kortin käyttäjälle jäävät melko vähäisiksi.

Maksun hyväksymiskäytäntö sirukortilla maksettaessa muuttuu. Kortinhaltija syöttää itse kortin myyntipisteen maksulaitteeseen ja näppäilee kortin tunnusluvun kuitin allekirjoituksen sijasta. Tämä merkitsee henkilökohtaisen tunnusluvun käytön laajenemista pelkästä automaattikäytöstä kaikkeen kortilla maksamiseen. Kokonaan allekirjoitus ei kuitenkaan poistu. Ulkomailla maksukuitti saatetaan yhä allekirjoittaa ja kortin salliessa myös muissa poikkeustapauksissa.

Kansainvälisten sirukorttien myötä käyttöön tulee jo aiemmin käytössä olleiden luotto- ja maksuaikakorttien (ns. Credit-ominaisuus) lisäksi mahdollisuus maksaa ostokset ulkomailla suoraan omalta pankkitililtä (ns. Debit-ominaisuus). Kortinhaltija valitsee käteistä automaattilla nostaessaan tai ostoksia maksaessaan, kumpaa ominaisuutta käyttää, pankkitiliään (Debit) vai luotto-ominaisuutta (Credit).

Maksukortin henkilökohtaisen tunnusluvun muistaminen ja sen näppäileminen sekä säilyttäminen turvallisesti on jatkossakin tärkeää.

24. MISSÄ SEPA -KORTTI KÄY MAKSUVÄLINEENÄ?

Yhtenäisen euromaksualueen sääntöjen mukaan kortin tulee käydä yleisesti maksuvälineenä kotimaassa ja vähintään euromaiden laajuisesti. SEPA:n tavoitteena on pyrkiä varmistamaan, että EU:n kansalaiset voivat käyttää korttiaan samankaltaisesti kaikkialla yhtenäisellä euromaksualueella. SEPA-kortti käy yhtenäisellä euromaksualueella kaupoissa, joissa on hyväksynnän osoittava tunnus (Visa, MasterCard).

25. MIKSI SIRUA TARVITAAN KORTEISSA?

Yhtenäisen euromaksualueen säännöt edellyttävät sirun ja EMV-standardin käyttöä korteissa. Sirujen käytöllä pyritään ehkäisemään korttien väärentämistä ja väärinkäyttöä. Nykyisten magneettijuovakorttien kopiointi ja väärentäminen on yleistynyt Euroopassa. Sirun avulla voidaan todentaa entistä magneettijuovatekniikkaa turvallisemmin kortinhaltijan oikeellisuus sekä kortin ja varmennustapahtuman aitous.

26. KOSKA SEPAN KORTTIVAATIMUKSET ASTUVAT VOIMAAN?

Euroopan maksuneuvoston (EPC, European Payments Council) suositusten mukaan pankit ovat vuoden 2008 alusta alkaen jakaneet asiakkailleen uusia SEPA-yhteensopivia yleismaksukortteja. Kukin kortteja liikkeeseenlaskeva pankki tekee kuitenkin omat päätöksensä siitä, koska ja minkälaisia kortteja se pitää valikoimassaan.

27. MITEN TOIMITAAN NIISSÄ KAUPPOISSA, JOISSA MAKSAMISEEN KÄY AINOASTAAN KOTIMAINEN PANKKIKORTTI?

Näissä kaupoissa maksaminen pankkikortilla tapahtuu entiseen tapaan, mutta uusilla SEPA-korteilla ei voi maksaa.

Kauppiaiden kannattaakin olla yhteydessä omaan pankkiinsa muuhun korttimaksutapahtumia vastaanottavaan tahoon ja sopia kansainvälisten korttien käyttöönnotosta.

28. MITÄ TAPAHTUU YHDISTELMÄKORTILLE?

Yhdistelmäkortin kansallinen pankkikorttiominaisuus on mahdollista vaihtaa kansainväliseksi debit-ominaisuudeksi. Korttivalikoimat vaihtelevat pankeittain. Uudella SEPA-kortilla voidaan veloittaa ulkomaiset ostokset korttiin liitetyltä pankkitililtä.

29. MITEN SEPA-KORTIN VOI SAADA?

Pankit kertovat asiakkailleen korttivaihtoehtoista. Asiakas voi valita tarjotuista vaihtoehtoista esim. vain pankkitiliin liitetyn maksukortin (Debit) tai nykyisen yhdistelmäkortin kaltaisen maksukortin (Credit + Debit).

30. MINKÄLAISIA KORTTEJA PANKEILLA ON TARJOLLA?

Kukin asiakas voi valita parhaiten tarpeitaan vastaavan maksukortin. Korttivalikoima vaihtelee pankeittain. Tarjolla on kansainvälisiä, pankkikortin tapaan toimivia, Visan ja MasterCardin veloitus- (Debit)-kortteja sekä luottokortteja (Credit) ja yhdistelmäkortteja (Debit + Credit).

31. JOS KÄYTÖSSÄ ON JO KANSAINVÄLINEN KORTTI, TARVITAANKO VIELÄ LISÄKSI JOKIN UUSI EUROOPPALAINEN KORTTI?

Nykyiset kansainväliset kortit Visa, Visa Electron- ja MasterCard ovat jo SEPA-kortteja ja toimivat yhtenäisellä euroalueella.

32. VISA JA MASTERCARD OVAT LUOTTOKORTTEJA, MITÄ JOS HALUTAAN PANKKIKORTIN TAPAAAN KANSAINVÄLISESTI TOIMIVA KORTTI?

Pankit tarjoavat Visa ja MasterCard –luottokorttien (Credit) lisäksi myös kansallisen pankkikortin tapaan toimivia, kansainvälisiä veloituskortteja (ns. Debit-kortteja), jotka liitetään pankkitiliin. Korttiosot ja automaattiosot veloitetaan pankkitililtä normaalisti eli korttitapahtumat näkyvät yksittäisinä tapahtumina pankkitilillä.

33. MITÄ SEPA-YHTEENSOPIVA KORTTI MAKSAA?

Korttien hinnoittelu on pankkikohtaista, joten asiaa kannattaa kysyä omasta pankista.

34. VOINKO NOSTAA KÄTEISTÄ SEPA-YHTEENSOPIVALLA KORTILLANI AUTOMAATISTA SAMALLA TAVALLA KUIN NYKYISELLÄ PANKKIKORTILLA?

Kyllä. Sen lisäksi kortin käyttömahdollisuudet laajenevat. Debit-kortilla voi nostaa käteistä suoraan pankkitililtä myös muissa yhtenäisen euromaksualueen maissa kaikissa automaateissa, joissa on kortin hyväksynnän osoittava tunnus.

Korttien luotto-ominaisuutta (Credit) voi luonnollisesti käyttää kaikkialla maailmassa kuten tähänkin saakka.

SEPAN VAIKUTUKSET YRITYKSEEN

35. MITEN YRITYS VOI VALMISTAUTUA SEPAAN?

Yrityksen kannattaa keskustella oman ohjelmistotoimittajansa kanssa ohjelmiston päivityksestä SEPA-yhteensopivaksi sekä ottaa yhteyttä omaan pankkiinsa saadakseen tietoa pankin SEPA-palveluiden aikatauluista ja sisällöstä.

Yrityksen kannattaa alkaa pyytää yhteistyöyritystensä (esim. tavarantoimittajien jne) pankkiyhteystiedot IBAN- ja BIC-muodossa.

Yrityksen kannattaa myös seurata tiedotusvälineiden SEPAan liittyvää tiedottamista sekä pyytää asiasta lisätietoja omasta pankistaan.

36. KUINKA KAUAN NYKYISET SUOMALAISET MAKSULIIKKEEN ASIAKASSTANDARDIT OVAT VOIMASSA?

Nykyiset standardit säilyvät käytössä toistaiseksi. Päätökset uusiin standardeihin siirtymisestä ja vanhoista luopumisesta tehdään pankkikohtaisesti. SEPA-siirtymäaika voi olla erilainen eri SEPA-palveluilla.

37. MILLOIN UUDET STANDARDIT TULEVAT KÄYTTÖÖN? MISTÄ KUVAUKSET SAADAAN?

Uudet tilisiirtostandardit ovat käytössä pankeissa. Päätökset uusiin standardeihin siirtymisestä tehdään pankkikohtaisesti. Pankit huolehtivat standardimuutoksien aikataulujen ilmoittamisesta asiakkailleen ja ohjelmistotaloille hyvissä ajoin ennen käyttöönottoa.